

የኢት-ኢኮኖሚ: የጡብና አዳፍኔ ዘመን ዘር አፈራሽ ባንኮች!!!

«ትንሽ ምላጭ፣ አገር ትላጭ»

(ክፍል አንድ) –

ፀ/ት ጊዩን ዘማርያም

September 10, 2017 17:24

የህወሓት የጦር አበጋዞች መንግስት ባለፈው 26 ዓመታት፣ በኢትዮጵያ የፋይናንስ ዘርፍ አደረጃጀትና የባንክ አገልግሎት አሰጣጥ ከየት ተነስቶ ወዴት እንደደረሰ የተለያዩ ምሁራን ስለ ባንኮች የሠጡትን ምክረ ሀሳባችና ጥናታዊ ዳሰስ እናቀርባለን። በኢትዮጵያ 18 የግል ባንኮች ተፈጥረዋል። ዓባይ ባንክ፣አዲስ ኢንተርናሽናል ባንክ፣ አዋሽ ባንክ፣ አቢሲኒያ ባንክ፣ ብርሃን ኢንተርናሽናል ባንክ፣ ቡና ኢንተርናሽናል ባንክ፣ የኦሮሚያ ህብረት ባንክ፣ ዳሽን ባንክ፣ ደቡብ ግሎባል ባንክ፣ እናት ባንክ፣ አንበሳ ኢንተርናሽናል ባንክ፣ ንብ ኢንተርናሽናል ባንክ፣ ኦሮሚያ ኢንተርናሽናል ባንክ፣ ህብረት ባንክ፣ ወጋገን ባንክ፣ዘመን ባንክ፣ የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ፣ የኢትዮጵያ ልማት ባንክና የተዋህደው የኮንስትራክሽንና ቢዝነስ ባንክ ይጠቀሳሉ። የዚችን አገር እጣ ፈንታ ወዴት እንደሄደ እነዚህ ወንዝ አፈራሽ፣ ዘር አፈራሽ የጡብና አዳፍኔ ዘመን ባንኮች በብሄር፣ በፓርቲና ሃይማኖት ተኮር ሆነው መመሥረታቸው የሃገሪቱ የፋይናንስ ዘርፍና የባንክ ሥራ እውቀት፣ እንዲሁም የባንክ አገልግሎት የድንቁርና ግርዶሽ ያጠላበት ዘመን ለመሆን አስችሎል። በአፄ ምኒሊክ ዘመነ መንግሥት በ1906 እኤአ የተመሰረተው አቢሲኒያ ባንክ በሃገሪቱ ወርቃማ የባንክ ዘመን የመጀመሪያው መሆኑን ያበሰረ፣ከዛን ዘመን ጀምሮ ህብረ-ብሄር የሆኑት የባንክ ሠራተኞች በዕውቀት የተካኑ፣ የባንኩ ደንበኞች በተለያዩ የሥራ መስኮች ተሰማርተው የሚገኙ በመሆኑ፣ባንኮች በሚሰጠቸው አገልግሎቶች የባንኩ ሠራተኞች በደንበኞቹ ዘንድ ከፍተኛ ተቀባይነትና በህዝቡ ዘንድም ታላቅ እምነት ያሳደሩ ነበር።

አቶ ኢየሱስ ወርቅ ዛፉ የዘመኑን ባንክ ሲገልፁት፣“በሃገራችን የፋይናንስ ዘርፍ ላለፍት ሃያ አምስት አመታት በዘርፉ የተሰማሩ የውጭ ኩባንያዎች አገር ውስጥ እንዳይገቡ ተደርጎል። አቶ ኢየሱስ ወርቅ ዛፉ የህብረት ባንክና ኢንሹራንስ መሥራች እንዳሉት ከሆነ፣ በሃገሪቱ የፋይናንስ ዘርፍ «የተቋማቱ አፈጣጠር የተለያዩ በመሆኑም ለማዋሃድ የሚቻለውም ቀድሞ ሥራ ሲሰራ ነው። አንዳንዱ በብሄር፣ አንዳንዱ በፓርቲ፣ ሌላውም በሃይማኖት የተቋቋሙ ስለሆነ አሁን ባለው ሁኔታ መቀላቀል ያስቸግራል ብዬ አስባለሁ።

ለማንኛውም እውነተኛ ውድድር እንዲኖር ለአገር በቀል ገበያ እኩል ሜዳ ያስፈልጋል። አለበለዚያ ያልተስተካከለ ገበያ ውስጥ ተቀምጠን፣ ከጊዜ በኋላ ኢኮኖሚያችን መከፈቱ ስለማይቀር በሚከፈትበት ጊዜ ደካማ ተቋማት ሆነን የውጭዎቹ በቀላሉ እንደ አርጀንቲናና ፊሊፒንስ ኩባንያዎች እንዳንበላ ሥራው ቀድሞ መጀመር አለበት።» ብለዋል።

የጡብና አዳፍኔ ዘመን ዘር አፈራሽ ባንኮች!!! የኢትዮጵያ ባንኮችና ኢንሹራንሶች የማን ኃብት ናቸው???

የባንክ ስም

1.ዘመን ባንክ፣

2.ሕብረት ባንክ፣

3.ወጋገን ባንክ

4.የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ

5.አዋሽ ባንክ

6.አቢሲኒያ ባንክ

የፎቅ ወለልና የግንባታው ወጪ

34 ወለል ፎቅ፣1.23 ቢሊዮን ብር

32 ወለል ፎቅ፣1.5 ቢሊዮን ብር

23 ወለል ፎቅ፣1.0 ቢሊዮን ብር

46 ወለል ፎቅ፣6 ቢሊዮን 129 ሚሊዮን 500 ሺህ ብር

18 ወለል ፎቅ፣1.23 ቢሊዮን ብር

- ወለል ፎቅ፣350 ሚሊዮን ብር

7.አንበሳ ባንክ	30 ወለል ፎቅ፣ - ቢሊዩን ብር
8.ዳሽን ባንክ	- ወለል ፎቅ፣1.088 ቢሊዩን ብር
9.ንብ ኢንተርናሽናል ባንክ	30 ወለል ፎቅ፣1.0 ቢሊዩን ብር
10.ጠቅላላ የባንኮች ወጪ	15 ቢሊዩን 733 ሚሊዩን ብር

{1} ዘመን ባንክ፣ ባለ 34 ወለል ፎቅ የግንባታው ወጪ 1.23 ቢሊዩን ብር ኮንትራክተር፤ ውዩ ኩባንያ የቻይና ካንፓሪ የሕንፃ ኮንስትራክሽን ተቋራጮች በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ በሰንጋ ተራ አካባቢ በመገንባት ላይ ይገኛሉ፡፡

{2} ሕብረት ባንክ፣ ባለ 32 ፎቅ ወለል ያለው የግንባታው ወጪ 1.5 ቢሊዩን ብር ኮንትራክተር፤የቻይና የሕንፃ ኮንስትራክሽን ተቋራጮች በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ በሰንጋ ተራ አካባቢ በመገንባት ላይ ይገኛሉ፡፡

{3} ወጋገን ባንክ፣ ባለ 23 ፎቅ የግንባታው ወጪ 1.0 ቢሊዩን ብር ኮንትራክተር፤የቻይና የሕንፃ ኮንስትራክሽን ተቋራጮች በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ በሰንጋ ተራ አካባቢ በመገንባት ላይ ይገኛሉ፡፡

{4} የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ አዲስ ዋና ቢሮ ባለ 46 ወለል ያለው ፎቅ የግንባታው ወጪ በ 266.5 ሚሊዩን ዩኤስ ዶላር ወይም 6 ቢሊዩን 129 ሚሊዩን 500 ሺህ ብር ኮንትራክተር፤ የቻይና መንግስት የኢንጅነሪንግ ግንባታ ኮርፖሬሽን China State Construction engineering Corporation (CSCEC)፤ በአዲስ አበባ ከተማ በመስራት ላይ ይገኛል፡፡

{5} አዋሽ ባንክ ባለ 18 ፎቅ የግንባታው ወጪ 1.23 ቢሊዩን ብር ኮንትራክተር፤የጣልያኑ ቫርኔሮ የሕንፃ ኮንስትራክሽን ተቋራጮች በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ በሰንጋ ተራ አካባቢ በመገንባት ላይ ይገኛሉ፡፡ እንዲሁም ሌሎች ቅርንጫፍ ባንኮች በአዲስ አበባ ባለ 16 እና ባለ 11 ፎቆች፤ ደዴሳ ባለ 2 ፎቅ፤ጅማ ባለ 6 ፎቅ፤ ቢሾፍቱ ባለ 4 ፎቅና፤ ሌላ 10 የባንክ ህንፃዎች፤

{6} አቢሲንያ ባንክ ባለ ፎቅ የግንባታው ወጪ 350 ሚሊዩን ብር ኮንትራክተር ቫርኔሮ የሕንፃ ኮንስትራክሽን ተቋራጮች ሲሰራ፤ በአዲስ አበባ፣ ቦሌ፣ጨፌ፣ሜክሲኮ የግንባታው ወጪ 110 ሚሊዩንና ለመሬት ግዥ 24.5 ሚሊዩን ብር አውጥተዋል እንዲሁም ሃዋሳና ጅማ ቅርንጫፍ ይሰራል

{7} አንበሳ ባንክ በአዲስ አበባ ባለ 30 ወለል ፎቅ እንዲሁም ትግራይ ውስጥ ባለ 10 ወለል ፎቅ የግንባታው ወጪ እና የኮንትራክተር ስም አልተገለጸም፡፡

{8} አባይ ባንክ በአዲስ አበባ ባለ ወለል ፎቅ የግንባታው ወጪ 800 000 000 ሚሊዩን ብር ሲሆን እንዲሁም ባህር ዳር ባለ 10 ወለል ፎቅ የግንባታው ወጪ 4000 ሚሊዩን ብር የኮንትራክተር ስም አልተገለጸም፡፡

{9} ዳሽን ባንክ አዲስ አበባ ባለ ወለል ፎቅ የግንባታው ወጪ 1.088 ቢሊዩን ብር ኮንትራክተር አልታወቀም፡፡

{10} ንብ ኢንተርናሽናል ባንክ ለዋና መስሪያ ቤትነት እያስገነባ የሚገኘው ከ 30 ወለል ፎቅ በላይ የሆነ ህንፃ 1 ቢሊዩን ብር ይገመታል፡፡ ንብ ባንክ ከዚህ በተጨማሪ ባለ ሰባት ወለል ሕንፃ በ 680 ሚሊዩን ብር የጨረታ ዋጋ አራት ኪሎ ከቱሪስት ሆቴል አጠገብ ለቢሮ የሚሆን ህንፃ ገዝቶል፡፡ ጠቅላላ በኢትዮጵያ የሚገኙ የመንግሥትና የግል ባንኮች ለዋና መስሪያ ቤትነት እያስገነቡ የሚገኘው አጠቃላይ የግንባታው ወጪ 15 ቢሊዩን 733 ሚሊዩን ብር ይገመታል፡፡

በኢትዮጵያ ለባንኮች ኮንስትራክሽን ጠቅላላ ወጪ 15,733 ቢሊዩን ብር እንደሆነ ከገላጭ ሠንጠረዥ ማየት ይቻላል፡፡ የኢትዮጵያ ህዝብ ከ 10 እስከ 20 በመቶ ብቻ ከባንክ ጋር ግንኙነት በሚያደርጉበት አገር 15 ቢሊዩን 733 ሚሊዩን ብር ለህንፃ ግንባታ ከማዋል ለሰው ኃይል ልማት ማለትም ህብረተሰቡ የቁጠባ ባህል እንዲያዳብር፤ የባንክ ጥቅም፣የመድህን ዋስትና ጥቅምን በማስተማር የሰውን ህሊና አስቀድሞ መቀየር ያስፈልጋል፤ ሰማይ ጠቀስ የባንክ ፎቆች ከመገንባት ይልቅ በሃገሪቱ ውስጥ ትንንሽ ቅርንጫፍ ባንኮችን ማስፋፋት የባንክ ተደራሽነትን ለማበዛት የተሻለ ይሆናል፡፡ የህወኃት የጦር አበጋዞች መንግሥት በአዲስ አበባና በክልል ከተሞች ሰማይ ጠቀስ ፎቆች እንዲገነቡ ባለፈው ዓመት ይገፋፋል፤ የፎቅ ግንባታ ለቢሮና ለመኖሪያ ኪራይ ከመሆን በስተቀር ግዜያዊ የሥራ ዕድል ከመፍጠር ባሻገር ጠቀሜታው ዝቅተኛ ነው፡፡ በአዲስ አበባ ከተማ በየቦታው የሚከራይ ቢሮ ወዘተ ተለጥፎ ማየት አሥር ዓመታት በላይ አሳልፎል፡፡ ማለትም የፎቅ ግንባታው አቅርቦት ከፍላጎቱ ስለበለጠ የፎቅ ግንባታ ገቢ በማሸቆልቆል ላይ ይገኛል፡፡

መንግሥት የከተማ ነዋሪዎችን ንብረት ለመንጠቅ ከአራት እስከ አስር ፎቅ ካልሰራችሁ ተነሱ በማለት በመሬት ነጠቃና ሽያጭ ንግድ ተጠምዶል፡፡ እንደ መንግሥት ባለታብቶቹን በግብርና፣ በማኑፋክቸሪንግና አገልግሎት ዘርፎች መዋለ-ንዋያቸውን እንዲያፈሱ፣ኢንቨስት እንዲያደርጉ እያማክርም፡፡ የወያኔ መንግሥት የተንሸዋረረ ኢንቨስትመንት ፖሊሲ ምክንያት፣ ኢንቨስትመንቱ አዲስ ምርትና እሴት የማይፈጥር፣ የሥራ ዕድል የማይከፍት፣ የውጭ ምንዛሪ የማያስገኝ፣ በከተማና ገጠር ነዋሪዎች ማኃል የኃብት ክፍፍልን የሚያሰፋ ለመሆን በቅቶል፡፡ በትግራይ ከተማ ነዋሪዎች የሦስተኛው ዓለምና የኢፓርታይድ መንደሮች ብለው የሰየሞቸው

ከተሞች አሉ። በአዲስ አበባ፣ በባህር ዳር፣ በሃዋሳ፣ ህዝቡ የሰየማቸው፣ የሙስና መንደሮች፣ ኮንዶሚኒየም ቤቶችን ደሃ ማቆር፣ ቆሼ መንደር፣ የጎዳና ተዳዳሪ ሠፈር ወዘተ የሚባሉ በህብረተሰቡ ላይ የሃብታምና ደሃ መንደሮች በሰዎች ህሊና የስነ-ልቦና ቀውስ እየፈጠረ መሆኑን ምሁራን በጥናት አረጋግጠዋል። በከተማውና ገጠሩ ህዝብ የህይወት ትስስር ድርና ማግ የነበሩ የማህበራዊ ኑሮ እሴቶች እድር፣ እቁብ፣ ማህበር፣ ፅዋ መጠጣት፣ ወዘተ የደስታና የሃዘን ጊዜት መገናኛ የነበሩ እሴቶች በሙሉ በማጥፋት ላይ ይገኛሉ። ወያኔ ለዘመናት አብሮ የኖረውን ህዝቡ በማፈናቀልና በተለያዩ ቦታ ህዝቡን በማስፈር ምህበራዊ ኑሮን አናግቶል።

በ 2003 ዓ/ም 680 የቅርንጫፎች ባንኮች ቁጥር የነበረ ሲሆን፣ በዕቅድ ዘመኑ መጨረሻ ላይ 2800 ደርሶል። በአሁኑ ወቅት ደግሞ ወደ 3900 ደርሶል። የማይክሮ ፋይናንስ ተቋማትም 1600 ቅርንጫፎች መድረስ ችለዋል። ከባንክ ቅርንጫፎች ከ 3900 ውስጥ ከግማሽ በላይ የሚሆነው የግል ባንኮች ናቸው። 18 ሺህ የነበረው የባንክ ሠራተኛ አሁን ከ 20 ሺህ በላይ ሆኖል።

በ 2013 እኤአ የግል ዘርፍ ባንኮች ቅርንጫፎች በኢትዮጵያ (868)ና የኢትዮጵያ መንግስት ንግድ ባንክ ቅርንጫፎች (832) በአጠቃላይ የቅርንጫፎች ባንኮች ድምር (1700) የኢትዮጵያ ህዝብ ብዛት (93.8 ሚሊዮን) ጋር ሲነፃፀር 1 ቅርንጫፍ ባንክ 55,176 ሺህ የኢትዮጵያ ህዝብ ይደርሳል። የኢትዮጵያ ህዝብ ብዛት በ 2013 እኤአ (93.8 ሚሊዮን) ውስጥ 10 ሚሊዮን ህዝብ የባንክ ተጠቃሚ ሲሆን ማለትም 10.7 እጅ ከመቶ የባንክ ተጠቃሚ ሲሆን የቀረው 89.3 እጅ ከመቶ የባንክ አገልግሎት እንደማያገኝ በጥናት ተረጋግጧል።

Microfinance institutions (MFIs) and Savings and Credit Cooperatives (SACCOs) should increase their reach to the poor. In 1996, the National Bank of Ethiopia (NBE) developed a prudential regulatory framework for microfinance to supply financial services to the poor. The Microfinance Proclamation 40/1996 opened the possibility for the establishment of deposit-taking MFIs.²⁰ Despite these efforts, in March 2015, there were only 24 MFIs providing financial services. Their penetration ratio is still low, with less than 4 percent of the population being served. Similarly, SACCOs, which are voluntary associations with a purpose to save and lend money to its members, remain small by international standards. Although they are growing in number, their coverage is insignificant relative to the size of the unbanked population.

በ 2015 እኤአ በአገሪቱ አሁን ያሉት ሦስት ሺህ የባንክ ቅርንጫፎች ተደራሽነታቸው ምን ያህል ነው ቢባል አነስተኛ ነው። በኢትዮጵያ የሥነ-ህዝብ ቁጥር 99,465,819 ሚሊዮን ሲሆን ለ 33,155 ሺህ ህዝብ አንድ የባንክ ቅርንጫፍ ለህብረተሰቡ ተደራሽ ይሆናል ማለት ነው። ስለዚህ ሰማይ ጠቀስ የባንክ ህንፃዎች ግንባታ ይልቅ የቅርንጫፍ ባንኮች ማስፋፋትና የባንክ ተደራሽነትን ማብዛት የተሻለ ይሆናል። እንዲሁም ህብረተሰቡን ስለ ባንክ ቁጠባ ባህል እንዲያዳብር የባንክ ሂሳብ ደብተር እንዲይዝ ትምህርት ማስረፅ አስፈላጊ ነው። ሌላው የሚገርመው ነገር ከ 99 ሚሊዮን ህዝብ ውስጥ 950 ሺህ ሰዎች ወይም 1 በመቶ ባለታብቶች ብቻ ከባንኮች የመበደር መብት አላቸው። ሰፊው ህዝብ ከባንኮች ውስጥ ገንዘቡን የማስቀመጥ መብት ሲኖረው የመበደር መብት ማስያዣ (collateral) ቤት፣ ሺላ፣ ፎቅ፣ መኪና፣ ፋብሪካ፣ እርሻ፣ ሆቴል፣ ወዘተ የሚያሰዘው ንብረት ስለሌለው የመበደር መብት የለውም።

Financial development in Ethiopia should focus particularly on rural areas where the majority of the population resides. In Ethiopia, access to finance is primarily through the banking sector and microfinance institutions (MFIs). There are 18 commercial banks and one state-owned development institution (Development Bank of Ethiopia). The sector is highly concentrated, with the largest, state-owned commercial bank comprising about 70 percent of total assets. Banks have been rapidly expanding their branches, which have increased four-fold since 2010. However, as more than a third of branches is located in Addis Ababa, the rural areas (with almost 80 percent of population) still lack good access to financial services. Despite rapid growth, compared to other countries in the region, the population per bank branch remains high (35,957 as of March 2015).

«የአገር ውስጥ ባንኮች ለህዝብ ተደራሽነታቸውን ከማስፋት አካባቢ ውስንነት ስላለባቸው በቢሊዮን ብር የሚገነባ አንድ ባንክ ከመገንባት ይልቅ ብዙ ትንንሽ ባንኮች በየክልሎቹ በማነጻ ለህዝብ ተደራሽ ቢሆኑ ይመረጣል። የከተማውና የገጠሩ ህዝብ ዛሬም ገንዘብ በእጁ ይዞ ነው የሚንቀሳቀሰው፣ ገንዘቡን ከቤት ውስጥ ነው የሚያስቀምጠው። ባንኮቹ ለህብረተሰቡ ፈጣን አገልግሎት እየሰጡ አይደለም። ባንኮቹ ከህዝብ ተቀማጭ ገንዘብ 5 በመቶ የተቀማጭ ወለድ በመስጠትና ገንዘብ ሲያበድሩ 17 በመቶ የብድር ወለድ በመቀበል እንዲሁም ለሠራተኞች ደሞዝ 3 በመቶ በመክፈል ባንኮች ያገኙትን ትርፍ 9 በመቶ ከመከፋፈል ውጭ ረጅም ራዕይ ሰንቀው መስራት አቅማቸው ደካማ ነው። ህዝቡ በሚያስቀምጠው ተቀማጭ ገንዘብ የሚያገኘው የተቀማጭ ወለድ አነስተኛ

ነው። በአንጻሩ ባንኮች የሚያበድሩት ገንዘብ የብድር ወለዱ ከፍተኛ ነው። ከዚህ ሰፊ ልዩነት ተጠቃሚ የሆኑት ባንኮች ናቸው። ለዚህ ነው አንድ ባንክ በተቋቋመ በሁለተኛ ዓመቱ ብዙ አተረፍኩ ሲል የምንሰማው።።። በአዳፍኔ ተኩስ የማይፈርሱ ባንኮች ከመገንባት ህዝቡን የቁጠባ ገንዘብ የማስቀመጥ ባህል እንዲያዳብር ማስተማር ማለትም የባንክ ህንጻ ከመገንባት ይልቅ የሰዎች ህሊናን መገንባት ለሥልጣኔ እድገት በር ከፋች ነው።

የቻይና ኮንትራክተሮች የኢትዮጵያን የፋይናንስ ተቋማት የዋና መሥሪያ ቤት ህንፃዎች በመገንባት ላይ ናቸው። በዚህ በዲጂታል ኢኮኖሚ/በኢንተርኔት ኢኮኖሚ/ድረ ገፅ ኢኮኖሚ ዘመን በአዳፍኔ ተኩስ የማይፈርሱ ባንኮችና፤ ሰማይ ጠቀስ ፎቆች መገንባት ማህይምነት ነው። በዲጂታል ቴክኖሎጂ መረጃ ዘመን የጥሬ ገንዘብ ዝውውር በመስመር የለሽ ስልኮች ወይም ሞባይሎች፣ኢቲኤም፣ከቤት ሆኖ ገንዘብ በቀበል፣ማስቀመጥ፣ዕቃ መግዛትና መሸጥ ወዘተ የስልጣኔ ዘመን አዳፍኔ የማይደረምሰው የባንክ ህንፃ ግንባታ አላዋቂነት ነው። በዓለማችን የባንክ ቅርንጫፎች ቁጥር ቀንሶል፤ ቅርንጫፍ አልባ ባንኮች እየተስፋፉ ይገኛሉ።

<<Internet banking has increased, certain banks have closed many branch facilitiesm estimated at 1,487 closures within the year 2014. Certain banks assert that additional branches are underperforming, likely due to the increase in online banking options, but will likely remain.>>

ባንኮች ተደራሽነት ከ 100 ሚሊዩን ህዝብ ውስጥ 22 ሚሊዩን ህዝብ ብቻ ያገለግላሉ፤ ባንኮች ህብረተሰቡን ስለ ባንክ ጥቅም ስለ ገንዘቡ ቁጠባ ባህል እንዲኖረና የባንክ የቁጠባ ደብተር በነፃ እንዲያወጣ በማድረግ ገንዘብ ማስቀመጥ ልምድ እንዲያዳብር የማድረግ አስፈላጊው ቅስቀሳና የባንክ እውቀት ለህዝብ ሳያስገነዝቡ ፎቅ በመገንባት ግዜቸውን ያጠፋሉ።

በ 2008 ዓ/ም የመንግስትና የግል ባንኮች፤ በኢትዮጵያ የሚገኙ የመንግስትና የግል ባንኮች፤ በቁጠባ የሠበሰቡት ተቀማጭ ገንዘብ መጠን ከ 670 ቢሊዩን ብር ሲሆን በአንጻሩ ለደንበኞች የሠጡት ብድር መጠን 480 ቢሊዩን ብር ነው። በሌላ በኩል የመንግሥትና የግል ባንኮች አጠቃላይ ተቀማጭ ካፒታል ደግሞ ወደ 30 ቢሊዩን ብር አካባቢ ነው ያላቸው። ከህዝብ በቁጠባ የሠበሰቡት ተቀማጭ ገንዘብን ከባንኮች ተቀማጭ ካፒታል ስናቀናንሰው (670 ሲቀነስ 30 ቢሊዩን ብር) 640 ቢሊዩን ብር ከህዝብ የተሠበሰበ ተቀማጭ ገንዘብ የህዝብ ኃብት ነው።

ፕሮፌሰር ዶክተር ፍቅረማርቆስ መርሶ እንዳሉት <<በኢትዮጵያ የባንክ ሴክተር፤ ከዓለም አቀፍ የባንኮች ውድድር መንግሥት ስለጠበቃቸው ብቻ ነው ብዙ ትርፍ እያገኙ ያሉት፤ መንግስት በተዘዋዋሪ አቅማቸውን እንዲገነቡና ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ጊዜ እየሰጣቸው ቢሆንም 20 ዓመት ሆኖቸዋል። ግን በቂ ለውጥ አላመጡም። ባንኮቹ ዕድሉን ካልተጠቀሙበት መንግስት እስከመቼ ከውጭ ውድድር ይከላከልልንና ትርፉን እየተከፍፈልን እንኑር የሚለው ነገር ምን ያህል ያስኬዳል የሚለው አጠያያቂ ነው። አሁን ባለው አቅም ከውጭ ባንክ ኩባንዎች ጋር በፍፁም ሊወዳደሩ አይችሉም። አሁን ያለው የውጭ ባንክ አገልግሎት ከፍተኛ ደረጃ ላይ የደረሰ ነው። የእኛው ደግሞ በአንፃሩ ደካማ ስለሆነ የመወዳደር አቅም አይኖራቸውም። ባንኮቹ ቴክኖሎጂን በመሳብ፤ አዳዲስ አሰራሮችን በመፍጠር ተወዳዳሪ የሚሆኑበትን አቅም ማጎልበትና መተግበር አለባቸው። መንግስት ካፒታላቸውንም እንዲያሳድጉና የተሸለ አሰራር እንዲተገብሩ እየገፋቸው ነው። ምክንያቱም የሽንኩርት ንግድ ይመስል በመቶ ሚሊዩን ብር ባንክ ልትመሰርት አትችልም። ስለዚህ ትንንሽ ባንኮችን ከማብዛት ይልቅ ትልልቅ ሆነው ተወዳዳሪ እንዲሆኑ አቅማቸውን በማጎልበት ላይ ትኩረት ሰጥተው መስራት አለባቸው ሲሉ ምክረ ሀሳባቸውን ለግሰዋል።።።

በ 2009 ዓ/ም የመንግስት ባንኮች፣የመንግሥት የፋይናንስ ድርጅቶች ኤጀንሲ ዋና ዳይሬክተር ዶክተር ስንታየሁ ወልደሚካኤል፤ የሚከታተላቸውን የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ፤ የኢትዮጵያ ልማት ባንክና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት የ 2009 ዓ/ም የዕቅድና አፈፃፀም ጠቅላላ ሀብት፤በሰስቱ የመንግሥት የፋይናንስ ተቋማት የ 2009 ሂሳብ ዓመት ከንውን መሠረት የ 523 ቢሊዩን ብር ጠቅላላ ሀብት መመዝገቡን ሲገለፅ፤ ከታቀደው የ 517 ቢሊዩን ብር አኮያ ከ 100 በመቶ በላይ ጭማሪ መመዝገቡን ኤጀንሲው አስታውቆል።

በ 2008 ዓ/ም ከነበረው የ 440.4 ቢሊዩን ብርጠቅላላ ሀብት አኮያ የ 82.6 በመቶ ጭማሪ ተመዝግቦል። ከጠቅላላው ሀብት ውስጥ በጥሬ ገንዘብ የተመዘገበው 60 ቢሊዩን ብር ገደማ መድረሱም ታውቆል። ከዚህ ውስጥ በብድር መልክ የተመዘገበው ሃብት 184 ቢሊዩን ብር ሲሆን፤ በኢንቨስትመንት መልክ ከ 269 ቢሊዩን ብር በላይ ነው። አጠቃላይ የዕዳ መጠን፤ በሦስቱ ተቋማት በ 2009 ዓ/ም ያስመዘገበት አጠቃላይ የዕዳ መጠን 490 ቢሊዩን ብር ሲሆን፤ በ 2008 ዓ/ም የነበራቸው የእዳ መጠን 415 ቢሊዩን ብር ነበር። በዚህም መሠረት የፋይናንስ ተቋማቱ ካፒታል መጠባበቂያ ክምችታቸውን ጨምሮ 33 ቢሊዩን ብር መመዝገቡን ኤጀንሲው አስታውቆል። በብድር ሥርጭት፤በሦስቱ ተቋማት በብድር ሥርጭት ረገድ ድርጅቶቹ 124 ቢሊዩን ብር ብድር (የብድር ቦንድ ኩፖን ታክሎበት) ማሠራጨታቸው ሲገለፅ፤አብዛኛው ድርሻ የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ መሆኑ ተመልክቶል።

ባንኩ 94.5 ቢሊዩን ብር ብድር መስጠቱ፤54 ቢሊዩን ብር ገደማ ብድር መሰብሰቡንና የብድር ክምችቱም በቦንድ የሰጠውን ጨምሮ 420 ቢሊዩን ብር ገደማ መድረሱ ታውቆል። የተበላሸ የብድር፤ በሦስቱ ተቋማት የተበላሸ የብድር መጠኑ ከጠቅላላው ብድር ውስጥ 2.8 በመቶ መሆኑ ሲገለፅ፤የኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ ካስቀመጠው የአምስት በመቶ የተበላሸ ብድሮች ጣሪያ አኮያ

ዝቅተኛ ሆኖል። ከዚህም በላይ 14.6 ቢሊዩን ብር ትርፍ ማስመዝገቡን፤ ከ 2008 ዓ/ም መጠንም የ 5.2 በመቶ ብልጫ እንዳለው ታውቆል።

ዶክተር ጌትነት በጋሻው <<በባንኮች እያደግን ነው የሚሉት ውሃ አይቆጥርም። የአገር ውስጥ ባንኮች የካፒታል ዕድገት የተሸለ እንደሆነ ቢጠቀስም ለህዝብ ተደራሽነታቸውን ከማስፋት አካሄድ ውስጥ እንዳልባቸው ይሰተዋል። ህብረተሰቡም አሁንም ገንዘብ በእጁ ይዞ ነው የሚንቀሳቀሰው። ባንኮቹ ለህብረተሰቡ ፈጣን አገልግሎት እየሰጡ አይደለም። ባንኮቹ ያገኙትን ትርፍ ከመከፋፈል ውጭ ረጅም ራዕይ ሰንቀው መስራት አቅማቸው ደካማ ነው እንዲያውም <<ዶሮ ብታልም ጥሬዋን>> ዓይነት ነው ከዓለም አቀፍ የባንኮች ውድድር አንጻር ሲታይ ወደ ኃላ የቀሩ ናቸው። የኢትዮጵያ ባንኮች ከዓለም አቀፍ የባንኮች ውድድር አንጻር በጭራሽ ተወዳዳሪ አይደሉም። እንካ ህን ከውጭው ባንኮች ጋር እርስ በእርሳቸው እንካ ህን አልተወዳደሩም። ደንበኛው በአነስተኛ ዋጋ ብድር ማግኘት አለበት። የብድር ወለዱ ከፍተኛ ነው። በአንፃሩ የተቀማጭ ወለድ ደግሞ አነስተኛ ነው። ከዚህ ሰፊ ልዩነት ተጠቃሚ የሆኑት ባንኮች ናቸው። ለዚህ ነው አንድ ባንክ በተቋቋመ በሁለተኛ ዓመቱ ብዙ አተረፍኩ ሲል የምንሰማው። የሁሉም ባንኮች የተጣራ ሀብት ቢደመር እንካ ህን አንድ ትልቅ የውጭ ባንክ ላይሆን ይችላል። ባንኮች ራሳቸው ይበልጥ ደንበኛውን በሚያረካ መልኩ ማሳደግ ይኖርባቸዋል። ካልሆነ ግን የውጭዎቹ ባንኮች በዚህ ሁኔታ ወደ ሃገር ውስጥ ቢገቡ ገብያቸውን ይወስዳቸዋል። አሁን በእኛ ባንኮች የማይሰጡ የአገልግሎት ዓይነቶችን በውጭ አገር እናያለን። በአንፃሩ ባንኮች አሁን በአላቸው የአገልግሎት አሰጣጥም ሆነ አደረጃጀት የውጭውን ዓይነት አገልግሎት ሊያመጡ ስለማይችሉ የውጭዎቹ ካላቸው ዓለም አቀፍ ልምድና አቅም አንፃር የደንበኛውን ቀልብ በአንድ ጊዜ ነው የሚማርኩት። ስለዚህ የእኛዎቹ መጀመሪያ በራሳቸው መጠንከር አለባቸው። በአገሪቱ አሁን ያሉት ሦስት ሽህ የባንክ ቅርንጫፎች ተደራሽነታቸው ምን ያህል ነው ቢባል አነስተኛ ነው። የውጭ ባንኮች ቢገቡ ግን ይህን ሁሉ ጠቅልለው የእኛዎቹን ያንኮታኩቶቸዋል። የኢትዮጵያ ባንኮች ረጅም ጊዜ ዕይታ የሌለው አካሄድ አያዋጣቸውም። እናም ረጅም ጊዜ ራዕይ ኖሮቸው ተደራሽነታቸውን ማስፋትና ለለውጥ መትጋት ይጠበቅባቸዋል። የኢትዮጵያ ባንኮች የዓለም አቀፍ የባንኮች ልምድ አይተው መተግበር ከቻሉ የውጭ ባንኮች እንካ ህን ቢመጡ ተወዳዳሪና አሸናፊ ሊሆኑ ይችላሉ ሲሉ ምክረ ሀሳባቸውን ይሰጣሉ።>>ዶክተር ጌትነት በጋሻው።

ከደንበኞች ከተሰበሰበው ተቀማጭ ገንዘብ ላይ የሚከፈለው ወለድ ከዋጋ ንረት በላይ መሆን አለበት!!!

የካቲት 22 ቀን 2009 ዓ/ም አዲስ ዘመን ጋዜጣ << በኢትዮጵያ ባንኮች የሚከፍሉት የወለድ ምጣኔ ከዋጋ ግሽበት መጠን አነስተኛ እንደሆነ ይታወቃል ። የወለድ መጠን አምስት በመቶ ሲሆን የዋጋ ግሽበት መጠኑ በአማካይ 7 እስከ 9 በመቶ ደርሶል። ይህ ማለት እያንዳንዱ የባንክ ደንበኛ ገንዘቡን በባንክ ሲያስቀምጥ ወለዱ ከግሽበቱ ያነሰ በመሆኑ የሚያገኘው ወለድ በግሽቱ ይወሰድበታል ማለት ነው። በዚህ የተነሳ አንድ ሰው ገንዘቡን ባንክ የሚያስቀምጠው ወለድ አገኛለሁ ብሎ ሳይሆን ሌባ እንዳይሰርቅብኝ ብሎ በመስጋቱ ነው ወደሚል ድምዳሜ እንደሚያደርስ የኢኮኖሚ ምሁራን ይናገራሉ። ምሁራኑ የወለድ ምጣኔ ከግሽበት ማነስ የለበትም ባይ ናቸው። በተለይ የቁጠባ መጠንን ለማሳደግ የባንኮች የወለድ መጠን ከግሽበቱ በላይ መሆን አለበት የሚለው የኢኮኖሚ ምሁራን ምክረ ሃሳብ ነው።>>

አቶ ክብሩ ገና <<በአገራችን ግሽበቱ በአማካይ ከ 8 እስከ 10 በመቶ መካከል ነው። በአንፃሩ ደግሞ የወለድ ምጣኔው አምስት በመቶ ነው። በሁለቱ መካከል ልዩነት በመኖሩ ሰው ገንዘቡን ባንክ ከማስቀመጥ ይልቅ የተለያዩ ንብረቶችን (መሬት፣ ቤት፣ መኪና) ግዥ ላይ ሲያውለው ይታያል። ምክንያቱም የቤትና መስል ንብረቶች ዋጋ በከፍተኛ መጠን እየጨመረ ስለሆነ በእነዚህ ንብረቶች ላይ ገንዘቡን ማፍሰሱ ግሽበቱን ይከላከልለታል፤ ብሩም የመግዛት አቅም ዋጋ እንዳያጣ ያደርግለታል።... ወለድ ከግሽበት ቢታች መሆኑ ቁጠባን አይጎዳም የሚለው በአንድ አቅጣጫ ብቻ የሚታይ አይደለም። ሌሎች ጉዳዮችም አሉት። ለምሳሌ በኢትዮጵያ ትልቅ ግሽበት ያለው ንብረት ላይ ነው። በዚህም የተነሳ የቤት ዋጋ በየግዜው እየሻቀበ ነው። ስለዚህ ባለገንዘቡ ብዙ ጊዜ ገንዘቡን ግሽበቱን ሊያሸንፍ በሚችልበት መልኩ ሊያውለው ይችላል። ይህም በዓይነት የተደረገ ቁጠባ ነው።... በአንጻሩ ከባንክ ብድር የሚወስድ ሰው ይጠቀማል። ምክንያቱም ንብረት ላይ በማዋል የገንዘቡን የመግዛት ዋጋ ከፍ ማድረግ ይችላልና። ለምሳሌ ቤት ገዝቶ የሚያከራይ ሰው የቤት ኪራዩን ከፍ በማድረግ ሊጠቀም ይችላል። ንብረት የሚሸጡ ሰዎችም ከግሽበቱ እኩል ወይም በላይ በማድረግ ተጠቃሚ መሆን ይችላሉ።... ገበያው ግሽበት በሚያመጣ ፖሊሲ ላይ የተቀመጠ ከሆነ ግሽበቱ መምጣቱ አይቀርም።

ስለዚህ የመንግሥት ኃላፊነት ግሽበቱ መስመር እንዲይዝና ወደ ታች እንዲወርድ ማድረግ ይሆናል።>> ይላሉ አቶ ክብሩ ገና። እንደ ኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ መረጃ መሠረት፣ በቀላሉ ለማስረዳት በ 2007 እኤአ የዋጋ ግሽበት 16.9 የተቀማጪ ገንዘብ ምጣኔ 5 በመቶ ሲሆን ልዩነቱ 11.9 ነው ይህ ማለት ከእያንዳንዱ 100 ብር ያስቀመጠ ደንበኛ 11.9 ብር ከተቀማጭ ገንዘቡ ያጣል ማለት ነው። በ 2008 እኤአ የዋጋ ግሽበት 30.0 የተቀማጪ ገንዘብ ምጣኔ 5 በመቶ ሲሆን ልዩነቱ 25.0 ነው ይህ ማለት ከእያንዳንዱ 100 ብር ያስቀመጠ ደንበኛ 25 ብር ከተቀማጭ ገንዘቡ ያጣል ማለት ነው። በ 2009 እኤአ የዋጋ ግሽበት 23.0 የተቀማጪ ገንዘብ ምጣኔ 5 በመቶ ሲሆን ልዩነቱ 18.0 ነው ይህ ማለት ከእያንዳንዱ 100 ብር ያስቀመጠ ደንበኛ 18.0 ብር ከተቀማጭ ገንዘቡ ያጣል ማለት ነው።

የብር የውጭ ምንዛሪ ተመን፣ በ 1985 ዓ/ም 41.4 በመቶ ወደ በ 2009 ዓ/ም 94 በመቶ እያሸቆለቆለ መሆኑን ከሠንጠረዥ ላይ ማስተዋል ይቻላል። የወለድ መጠንና የተቀማጭ ገንዘቡ ላይ የሚገኘውን የወለድ ምጣኔ እንዳማይሰላ እንገምት።

በ 1984 ዓ/ም 100,000 ብር በባንክ ተቀማጭ ሂሳብ ያስቀመጠ ግለሰብ በዛ ዓመተምህረት ባለ የውጭ ምንዛሪ ተመን 48,309 የአሜሪካን ዶላር ነበር። በ 2009 ዓ/ም መቶው ሽህ ብር በውጭ ምንዛሪ 4,305 ዶላር መሆኑ ፍንትው ብሎ ይታያል።

ከ 1984 ዓ/ም እስከ 2009 ዓ/ም የብር የውጭ ምንዛሪ ተመን እንዴት እየረከሠ እንደመጣ ያሳያል። የብር ዋጋ በየጊዜው እየወደቀ እንደመጣና የብር የመግዛት አቅም ከዓመት ዓመት እየተሸመደመደ መሄዱን መገንዘብ ይቻላል። በባንክ ተቀማጭ ገንዘብ የሚያስቀምጡ ግለሰቦች በአንድ በኩል በውጭ ምንዛሪ ተመን መቀነስና በዋጋ ግሽበት የተነሳ ባንክ ያስቀመጡት ገንዘብ እየወረደና እየቀነሰ መምጣቱን መገንዘቡ ይቻላል። በተመሳሳይ የባንክ ኢንቨስተሮች ማለትም የኢትዮጵያ ባንኮች ባለአክሲዮኖች የገንዘብ ኃብታቸው እየቀነሰ መምጣቱን አስተውለዋል። በዚህም ምክንያት በኢትዮጵያ የሚገኙ ባንኮች በሙሉ ገንዘባቸውን ሰማይ ጠቀስ ፎቅ በመገንባት ሥራ ላይ ተጠምደዋል። የፎቆችና ሺላ ቤቶች መገንባትና መሥራት ማለትም ተቀማጭ ገንዘብን ወደ ተለያዩ ንብረቶች መቀየር በአሁኑ ጊዜ ባለው የንብረቶች ዋጋ ከፍተኛ በመሆኑ የዋጋ ግሽበቱን ለመከላከልና ባንክ ተቀማጭ የሆነውን ብር የመግዛት አቅም ዋጋ እንዳያጣ ያደርግላቸዋል።

ዓመትኢትዮ ዩኤስ ኢትዮዶላር = ብር የውጭ ምንዛሪበመቶኛ ተቀማጭ ገንዘብበብር ተቀማጭ ገንዘብበዶላር

1984	2.07		100,000	48,309
1985	5.00	41.4	100,000	20,000
1988	5.88	85.0	100,000	17,007
1993	8.15	72.1	100,000	12,270
1998	8.65	94.2	100,000	11,561
1999	8.39	103.0	100,000	11,919
2000	8.93	94.0	100,000	11,198
2001	9.67	92.3	100,000	10,341
2002	12.39	78.0	100,000	8,071
2003	13.33	93.0	100,000	7,501
2004	14.06	95.0	100,000	7,112
2005	18.65	75.4	100,000	5,362
2006	19.65	95.0	100,000	5,089
2007	19.85	99.0	100,000	5,038
2008	21.83	90.9	100,000	4,380
2009	23.23	94.0	100,000	4,305

በአጠቃላይ የብር የውጭ ምንዛሪ ተመን፣ ያሸቆለቆለው በዘጠና አራት በመቶ ነው፤ እንዲሁ እየቀነሰ ከመጣ በሃገሪቱ የፎቆችና የሺላ ቤቶች ዋጋም መውደቁ ብሎም የመሬት ዋጋ ጥንቡን መጣሉ የማይቀር ከስተት ይሆናል። በሃገሪቱ መሬት የመንግስት ነው፤ ህዝብ ባልመከረበት የተጫነበት የወያኔ መንግሥት የመሬት ፖሊሲ ምክንያት የመሬት አቅርቦቱን የያዘው መንግሥት በዩኤስ ትንሽ መሬት በጨረታ አቅርቦ እየሸጠ ለመጠቀም ችሎል። ይህ አርቴፊሻል የመሬት እጥረት በመፍጠር መሬት ፈላጊውን ኢንቨስተር ሻም የሚያጫውተው የወያኔ መንግሥት ከትንሽ ግዜ በኋላ የመሬት ጫረታ በኢንቨስተሮች አለመሳተፍና መቀነስ ወያኔ የሚሸጠው መሬት ፈላጊ ያጣል። በአዲስአበባ ለአንድ ካሬ ሜትር መሬት 355 ሺህ ብር የሊዝ መጫረቻ ዋጋ መቅረቡ አመላካች፤ የኢኮኖሚ ውድቀት መሆኑንና የብራችን እሴት ወደ ወረቀትነት መቀየርን እንደሚያሳይ የምጣኔ ኃብት ጠበብት ይገልጻል። ወያኔ የህዝብ መሬትን እየሸጠ ለመቀጠል ቢያልምም ህዝቡ በሚያደርገው ህዝባዊ እንቢተኝነትና ተጋድሎ ንብረታቸውን ያጡ ኢንቨስተሮች መሬት በጨረታ ለመግዛት ቀርቶ በነፃ ቢሠጣቸው ዋስትና ስለሌላቸው መዋለ-ንዋያቸውን አያፈሱም። በ 2010 ዓ/ም እንደ ኢትዮጵያ አቆጣጠር የመሬት አቅርቦትና ፍላጎት አለመጣጣም መንግሥት ሰራሽ የመሬት ፖሊሲ፣ በውጭ ምንዛሪ ተመን መቀነስና በዋጋ ግሽበት የተነሳ የፎቆች፣ የቤቶችና የመሬት ዋጋ በከፍተኛ ደረጃ ማሽቆለቆላቸው አይቀርም። ሃገሪቱ ያላት ሃብት ከግዜ ወደ ግዜ እየመነመነ፣ ወደ ባህር ማዶ የውጭ ምንዛሪያችን እየኮበለለ፣ የገንዘባችን የመግዛት አቅም እየቀነሰ መምጣትን ያሳያል።

እንደ ማዕከላዊ ስታቲስቲክስ ኤጀንሲ መረጃ መሠረት በ 2009 ዓ/ም በኢትዮጵያ ያለው የዋጋ ግሽበት በሐምሌ ወር 9.4 በመቶ የነበረው፣ በነሀሴ ወር የዋጋ ግሽበቱ 10.4 በመቶ በምግብ ነክ ፍጆታዎች ላይ መሆኑ ተገልጿል። እንዲሁም ምግብ ነክ ባልሆኑ

ፍጀታዎች ላይ የ 7.1 በመቶ ጭማሪ ተከስቶል። በዚህም ምክንያት በአገራችን ግሽበቱ በአማካይ ከ 8 እስከ 10 በመቶ መካከል ነው። በአንፃሩ ደግሞ የወለድ ምጣኔው አምስት በመቶ ነው። በሁለቱ መካከል ልዩነት በመኖሩ ሰው ገንዘቡን ባንክ ከማስቀመጥ ይልቅ የተለያዩ ንብረቶችን (መሬት፣ ቤት፣ መኪና) ግዥ ላይ ሲያውለው ይታያል። ለዚህ ነው ባለታብቶችና በሃገሪቱ የሚገኙ ባንኮች የዋና ቢሮ የፎቅ ግንባታና የቅርንጫፍ ባንኮች ሥራ ላይ ተጠምደው የሚገኙት።

ዶክተር ሰዒድ ኑሩ << አሁን ያለውን የዕርዳታና የብድር አሰጣጥ አዝማሚያ ብዙም ተስፋ ባናደርግበት መልካም ነው>> በሚል ርዕስ ግንቦት 27 ቀን 2009 ዓ/ም ዶክተር ሰዒድ ኑሩ የኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ባለሙያዎች ማህበር የማክሮ ኢኮኖሚ ዘርፍ ኃላፊ በኢትዮጵያ የተመደበው በጀት የመግዛት አቅሙ ምን ያህል ነው፣ ምን ያህል የማስፈፀም አቅም አለው ለሚለው የሰጡት ምላሽ እንዲህ ነበር። <<የዛሬውን በጀት በሚሊኒየም ከነበረው ዋጋ ጋር ብታሰላው ትልቅ አይደለም። የሚሊኒየሙ በጀት በ 2000 ዓ/ም 43.9 ቢሊዩን ብር ነበር። በ 2010 ዓ/ም የአሁኑ በጀት 320.8 ቢሊዩን ብር ነው። አሁን የተያዘው 320.8 ቢሊዩን ብር በጀት በ 2000 ዓ/ም በነበረው ዋጋ 110 ቢሊዩን ብር ብቻ ነው። ከዚህ ውጪ ያለው በዋጋ ንረት የመጣ ነው። በአማካይ ዋጋ በሦስት እጥፍ አድጎል። በዚህ ወቅት በመቶ ብር ትገዛ የነበረው እቃ አሁን ሦስት መቶ ብር ነው እንደ ማለት ነው። ከመፈጸም አንፃር ፣ሥራ ከመስራት አንፃር የምታየው የገበያ ዋጋን የሚያንፀባርቅ አይደለም። መነሻችን ይሄ ነው። በ 2000 ዓ/ም በሚሊኒየም ወቅት 43.9 ቢሊዩን ብር በጀት ሲቀርብ ጉድ ተብሎል። አሁን 320.8 ቢሊዩን ብር ደርሶል አሁን ይሄም ትልቅ ይመስላል። ነገር ግን በ 650 በመቶ ዕድገት አለው፤ ነገር ግን በትክክለኛው ዋጋ ብታሰላው 155 በመቶ ብቻ ነው ሥራ የመፈፀም አቅሙ። ሌላው የተቀረው የዋጋ ንረት ነው።>> ዶክተር ሰዒድ ኑሩ።

የቻይና ድራጎች የሃገሪቱን ኢኮኖሚ ዘርፎች ተቆጣጥረዋል!!!

የቻይና ኮምፒውተር ፓርቲና ህወደት ፓርቲ አንባገነናዊ አገዛዝ ይወገድ!!!

ቻይና ድራጎች ሳይወቁ ወያኔ አይወድቅም!!!

ቻይና ያበድራል! ወያኔ ይሰርቃል!! ህዝብ ዕዳውን ይከፍላል!!!

<<በኢትዮጵያ መንግሥታዊና የግል ባንኮች የፋይናንስ ዘርፍ ቀውስ በ 2010 ዓ/ም ይከሰታል!!!>>